

Endemische Vogels

Sri Lanka heeft een van de rijkste bio-diversiteiten ter wereld. Het heeft niet minder dan dertig vogelsoorten die nergens anders voorkomen.

Credits

Tekst en Fotografie © Gehan de Silva Wijeyeratne (gehan@jetwing.lk) mogen niet zonder toestemming gereproduceerd worden. Soortenlijst naar het nog te verschijnen Bradt Wildlife Guide to Sri Lanka.

Ceylon spurfowl (c) Hasitha Kumaradasa.

Dutch Translation

Rene Pop

Inhoud

Introductie

Feiten op een rij

Endemische vogels

Routebeschrijving

INTRODUCTIE

Avontuur, Ayurveda, Stranden, Cultuur, Goede Hotels, Heuvelslandschap, Natuur, Thee, Uitzichten, Badplaatsen, Service, Onderwater, Dorpen.....er zijn een oneindig aantal redenen om Sri Lanka te onderzoeken. In deze publikatie stellen wij u slechts voor aan een van de vele onderdelen van dit magische eiland.

Sri Lanka is een eiland dat gebruiken trotseert. Volgens de klassieke eiland-biogeografische theorie komen er op kleine eilanden geen grote zoogdieren voor. Hmm...OK, jammer voor die theorie is Sri Lanka daarop een uitzondering omdat hier het grootste landzoogdier van Azië, de Olifant, voorkomt. Sterker nog, Sri Lanka is het beste land in Azië om Aziatische Olifanten te zien. Tijdens September en Oktober vindt 'De Bijeenkomst' plaats, een jaarlijkse toeloop van olifanten in Minneriya National Park. Het is een van de grote natuurspektakels op onze planeet. Dan hebben we nog 'De Grote Gevlekte'. De Luipaard is overal ter wereld haast ongrijpbaar. In Sri Lanka zijn er goede kansen om de 'Ultieme Kat' te zien en te fotograferen.

En wat over de vogels? Hier hadden de theoretici het bij het rechte eind. Eilanden zijn bij uitstek kraamkamers waar de evolutie resulteert in nieuwe soorten. Het eiland heeft volgens de *Ripley Guide: Birds of South Asia* by Pamela Rasmussen and John Anderton (2005) 33 endemische vogelsoorten. In 2001 werd nog een nieuw soort uil ontdekt. Veel nieuwe soorten planten en dieren wachten nog om door de wetenschap ontdekt te worden.

Vogelfeiten op een rij

ENDEMEN

33 Endemische vogelsoorten. 55 soorten zijn endemisch op het vaste land van India en Sri Lanka samen.

WANNEER TE GAAN

Voor een meer algemene trip met ook Olifanten, Luipaarden en andere zoogdieren is het hele jaar geschikt voor een bezoek.

Voor meer gespecialiseerde vogelaars die de endemen zoeken is van November tot April normaal gesproken de beste tijd wanneer het regenwoudrijke zuidwesten op zijn droogst is.

TOPLOKATIES

Sinharaja en Kithulgala zijn de beste laagland regenwouden om endemen te zien. Voor de andere, hoger levende endemen is het Horton Plains National Park erg belangrijk. Talangama dat dicht bij Colombo ligt is een plek waar de watervogels makkelijk te zien zijn.

LOGISTIEK Een goed wegennet maakt een reis per openbaar goed mogelijk maar niet altijd even comfortabel. De beschikbaarheid van accommodatie wisselt per locatie. Een georganiseerde tour van een week met een geoefende natuurgids is vaak genoeg om de meeste van de endemische vogels te zien, maar voor de wat meer geïnteresseerde vogelaar is een trip van twee weken aan te raden.

BOEKEN Voor algemeen geïnteresseerde vogelaars is *A Photographic Guide to the Birds of Sri Lanka* van uitgeverij New Holland een goede keus. *Birds of Sri Lanka and Southern India* is een boekje met 42 platen 263 vogelsoorten dat gratis gedownload kan worden van www.jetwingeco.com.

DE ENDEMISCHE VOGELS

Ceylon spurfowl *Galloperdix bicalcarata*

Zeer schuw. Wordt in paartjes gevonden in de bossen van de natte gebieden en in de rivierbossen van de drogere gebieden. Hun luide roep verraad hun aanwezigheid maar meestal blijven ze goed verborgen. Van nature in dekking en voortdurend waakzaam, zelfs in Sinharaja. Lijkt het meest op een vrouwtje Junglefowl maar beide sexen hebben een zwart/wit gevlekte borst. Makkelijk herkenbaar aan hun duetten die oplopen in toonhoogte.

Ceylon junglefowl *Gallus lafayetii*

Wijd verspreid tot op de overgebleven bospaden in de Bergen. Het makkelijkst s'ochtends te zien in de nationale parken van de droge gebieden. Doorgaans bijzonder schuw behalve in beschermde bossen waar ze soms gevoerd worden. Het vrouwtje is bruin met gestreepte vleugels. Het mannetje lijkt het meest op het haantje van de huiskip.

Ceylon wood-pigeon *Columba torringtonii*

Geeft de voorkeur aan grote uitgestrekte stukken bos in de hooglanden, maar maakt seizoensgebonden trekbewegingen naar lagere heuvels tot aan Sinharaja. Het meest te vinden in beboste gebieden maar soms ook in tuinen. Heeft een blauwgrijs lichaam met zwart/wit gestreepte vlek op de achternek. Groter dan een stads duif.

Ceylon green-pigeon *Treron pompadora*

Het mannetje heeft een opvallende purperen mantel. Het vrouwtje lijkt op de Orange breasted green-pigeon, maar heeft een meer groene- dan grijze nek. Komt op het hele eiland voor, maar is minder algemeen dan de Orange-breasted. Wordt tot zelfs in de voorsteden gezien, duiven zijn immers goede vliegers.

Ceylon hanging-parrot *Loriculus beryllinus*

Vrij algemeen in de natte gebieden tot aan de midden heuvels. Wordt plaatselijk gezien in beboste ravijnen van de droge gebieden zoals Gal Oya. Een kleine groene vogel met een rode snavel en een rode kruin. Wordt vaak overvliegend gezien terwijl een drietonige roep is te horen.

Layard's parakeet *Psittacula calthropae*

Wordt gezien in en om goede bossen van de natte gebieden in laaglanden en midden heuvels. Soms ook in drogere gebieden als Gal Oya. Vliegt vaak in luidruchtige groepen rond. Het vrouwtje heeft een donkere snavel. Wordt ook wel Emerald-collared parakeet genoemd al is de Emerald collar niet altijd goed te zien. Het beste kenmerk is hun opvallende schorre roep.

Red-faced malkoha *Phaenicophaeus pyrrhocephalus*

Komt alleen nog voor in een paar overgebleven grote laagland regenwouden, zoals Sinharaja, Morapitiya en Kithulgala, waar ze meestal in feeding-flocks met andere soorten samen gezien worden. Doorgaans zwijgzaam maar af en toe een krassende roep. Wordt in Sinharaja in de nabijheid van mensen gezien. Vreemd genoeg is deze opvallende vogel lastig in boomkruinen te zien. Zijn rode gezicht, donkere bovendelen, en zwart/witte onderstaart maken de soort onmiskenbaar.

Green-billed coucal *Centropus chlororhynchos*

Wordt alleen gevonden in laagland regenwouden als Sinharaja, Morapitiya en Kithulgala. Enkele vogels komen nog voor in kleine bosgebieden als Bodhinagala. Misschien wel een van Sri Lanka's meest bedreigde vogelsoorten. Lijkt veel op de Greater Coucal, een algemene tuin- en stadsvogel. De groene en dus niet zwarte snavel is diagnostisch.

Serendib scops-owl *Otus hoffmanni*

Voor het eerst gezien in 2001 en in 2004 beschreven voor de wetenschap. Zijn roodachtig verenkleed, de schijnbare afwezigheid van oorpluimen en zijn zachte enkeltonige roep onderscheidt hem van de andere Scops uilen. Het mannetje heeft oranje en het vrouwtje gelige ogen. Het voorkomen is beperkt tot een paar laagland regenwouden zoals Sinharaja en Kithulgala, waar ze gewoonlijk laag bij de grond aan de bosrand gevonden worden.

Chestnut-backed owlet *Glaucidium castanonotum*

Wordt gevonden in dichte bosgebieden op laagland en heuvels van de natte gebieden, deze soort is waarschijnlijk algemener dan men zou verwachten. Overdag actief, zou gemakkelijk aan de aandacht kunnen ontsnappen als de soort niet zo'n uitgebreid repertoire aan geluiden had. Heeft kastanjebruine bovendelen en een fijn grijs/wit gestreepte kop.

Ceylon grey hornbill *Ocyeros gingalensis*

Het vrouwtje heeft een donkere bovensnavel met een geel 'eiland' in het midden. Het mannetje heeft een gele bovensnavel met een donkere vlek aan de basis. Wijd verspreid, komt in bijna elk stuk bos van betekenis voor op heuvels en laagland. Geluid is een serie van rollende geluiden en een hard verdragend 'kraaa'. De bijna geheel grijze bovendelen

en het ontbreken van een opbouw op de snavel sluit verwisseling met de grotere Malabar pied hornbill uit.

Yellow-fronted barbet *Megalaima flavifrons*

Komt hoofdzakelijk voor in natte laagland gebieden en heuvels. Vervangt Brown-headed barbet in het dichte bos. Is een algemene vogel in tuinen en theeplantages in de midden-heuvels en hooglanden. Als alle Barbets is het lijf groen. Heeft een geel voorhoofd met blauwe wangstreek en keel.

Ceylon small barbet *Megalaima rubricapillus*

‘Pop pop pop’ klinkt de roep van een hoge uitkijkpost dat er toe bijdraagt om deze mus-grote vogel te lokaliseren. Wordt vaak aangetroffen in tuinen en bossen van laaglandgebieden en heuvels. Ook in het centrum van steden als Colombo en Kandy, wordt echter vaak over het hoofd gezien door zijn geringe grootte en zijn voorkeur voor hoge boomkruinen.

Crimson-backed flameback *Chrysocolaptes stricklandi*

Komt voor in dichtbeboste tuinen en bossen van laagland en heuvels in de natte gebieden. Vervangt de algemenere Black-rumped flameback in dichte stukken bos. Uit een schrille roep wanneer hij zich van boom tot boom verplaatst. De ‘Red-backed’ vorm lijkt op de algemene Black-rumped flameback, maar de Crimson-backed heeft een ivoorkleurige snavel. Het vrouwtje heeft een zwarte kruin met witte vlekjes.

Ceylon swallow *Hirundo hyperythra*

Diep rode onderdelen en stuit onderscheiden deze soort van de verschillende doortrekkende rassen van de Red-rumped swallow, die ook vaak gestreepte onderdelen hebben. Komt over het hele eiland voor en wordt vaak jagend op insecten boven open gebieden gezien. Lijkt op doortrekkende Barn swallow die echter geen rode buik heeft en tevens een blauwglanzende bovenzijde.

Ceylon wood-shrike *Tephrodornis affinis*

Wordt hoofdzakelijk gezien in struikgewassen van de droge gebieden. Vrij algemeen in geschikte bossen en aangrenzende chena (slash-and-burn landbouw) gebieden met verspreid liggende stukken bos. Beide geslachten zijn in uiterlijk gelijk. Een grijsachtige vogel met een donker masker en lichtere onderdelen. Vogelaars noemen het uiterlijk van de soort non-descript.

Black-capped bulbul *Pycnonotus melanicterus*

Komt hoofdzakelijk voor in bossen van laagland en heuvels in de natte gebieden. Ook aanwezig in enkele drogere bossen. Een opvallende gele vogel met zwarte kopkap. In vlucht zijn vaak de witte uiteinden van de staartveren te zien.

Yellow-eared bulbul *Pycnonotus penicillatus*

Zoek deze Bulbul in de heuvels en hooglanden van de natte zone. Is het meest algemeen in de hooglanden waar hij vaak tuinen bezoekt. De kop is opvallend zwart/wit getekend en heeft gele oorpluimen. Heeft een harde roep.

Ceylon whistling-thrush *Myophonus blighi*

Het mannetje is zwartbruin met een blauwe gloed en heeft een opvallende blauwe schoudervlek. Het vrouwtje is bruin met ook een blauwe schoudervlek. Het makkelijkst te vinden in ochtend- en avonduren door zijn schelle, knarsende roep. Beperkt tot de regenwouden van de centrale hooglanden en de Knuckles.

Spot-winged thrush *Zoothera spiloptera*

Zijn sublieme zang verradt zijn aanwezigheid in veel bossen van de natte laaglanden en heuvels. Algemeen in vochtige bossen waar de vogels op de grond naar ongewervelde dieren zoeken. Nog niet zeldzaam maar zijn voortbestaan hangt nauw samen met de toekomst van de bossen in de natte zone. De witte stippen op de vleugels zijn vaak makkelijk te zien. Heeft een opvallend zwart/wit gestreept gezicht.

Ceylon scaly thrush *Zoothera imbricata*

Wordt net als de **Spot-winged thrush** gezien in bossen van laag- en hooglanden van de natte zone. Voorkeur voor aan stromend water gelegen stukken bos. Zijn sissende roep is hoger dan die van de Spot-winged thrush. Zingt zelden. In tegenstelling tot de Spot-winged thrush heeft de Scaly thrush een zware snavel. Is meer geschubt dan gevlekt. Een weinig opvallende vogel.

Sri Lanka bush warbler *Elaphrornis palliseri*

Een donkere zanger, die laag bij de bosgrond leeft. Geeft de voorkeur aan *Strobilanthes* struikgewas in hooglandbossen als die rond Nuwara Eliya. Paartjes blijven vaak in contact door een serie contactroepjes. Beide sexen hebben roodbruine vleugels en staart. Het mannetje heeft een roodachtig oog. Het oog van het vrouwtje is valer.

Dusky blue flycatcher *Eumyias sordidus*

Een bosvogel van de hooglanden. Soms ook in de midden heuvels. Heeft zich aangepast aan de nabijheid van mensen en is ook in tuinen te vinden. Is vrij tam in gebieden waar veel mensen wonen. Wordt soms verwisseld met de even grote en ook blauwe Black-

naped monarch. De Black-naped monarch heeft echter een witte en geen blauwgrijze buik en onderstaart. Is ook beweeglijker.

Brown-capped babbler *Pellorneum fuscicapillus*

Verraadt zijn aan aanwezigheid door een opvallend ‘prtee dear, prtee dear’ roepje. Verborgen levend. Zelden helemaal vrij zittend te zien. Komt over het hele eiland voor waar nog bos is. Met een beetje geluk zie je een kleine bruine Babbler met een donkerbruine kopkap.

Ceylon scimitar babbler *Pomatorhinus [schisticeps] melanurus*

Leeft in bossen over het hele eiland. Er zijn een droge- en natte zone ras beschreven, deze zijn echter in het veld niet te onderscheiden. Vrijwel altijd in samenhangende paartjes te vinden: het mannetje uit een serie van roepende geluiden die door het vrouwtje met een ‘kriek’ wordt beantwoord. Dit is zo goed gesynchroniseerd dat het geluid van een enkele vogel lijkt te komen. Een opvallende witte wenkbrauw en de typische ‘Scimitar’ snavel vergemakkelijken de identificatie.

Ceylon rufous babbler *Turdoides rufescens*

Altijd in luidruchtige groepen en is tevens een kernsoort van gemengde ‘feeding flocks’. Wordt gezien in de regenwouden van de natte zone, hoofdzakelijk in de hooglanden maar ook in het laagland, heeft een voorkeur voor oorspronkelijke uitgestrekte bossen. Komt nog sporadisch voor in het zwaar aangetaste Kanneliya Rainforest. De oranje snavel en poten, roestbruin lijf en het konstante kwetteren onderscheidt hem makkelijk van de andere babblers.

Ashy-headed laughingthrush *Garrulax cinereifrons*

Gebonden aan een paar uitgebreide laaglandbossen. Zoekt voedsel bij de grond en soms in het struikgewas. Maakt bijna altijd deel uit van gemengde ‘feedingflocks’. Groepen brengen een mengelmoes van ‘hysterisch’ klinkende geluiden voort, soms met een haast metaalachtig timbre. Bijzonder schuw. Blijft altijd in of dichtbij dekking en haast zich over een eventueel pad op zijn weg. De ‘Barrier Gate’ groep vogels biedt een goede kans om deze vogel te zien. Heeft een grijze kop en een bruin lijf.

Legge’s flowerpecker *Dicaeum vincens*

Geeft de voorkeur aan grote bossen in het laagland, waar ze laag bij de grond langs paden Common *Osbeckia* bessen eten. Mannetjes zingen vanaf een hoge zangpost. De blauwe bovendelen, witte kin en keel en gele buik onderscheiden hen van de andere Flowerpeckers. Het vrouwtje is vaal van kleur.

Ceylon white-eye *Zosterops ceylonensis*

Een scherpe scheiding in de oogring voor het oog onderscheidt oa deze soort van de Oriental white-eye. Ook is hij wat groter en donkerder. Ook de roep van beide soorten is heel verschillend. Wordt hoofdzakelijk aangetroffen in de hooglanden maar maakt seizoensgebonden trekbewegingen naar lager gelegen natte bossen waar de soort zich mengt met Oriental white-eyes. De groepen kleine groene vogels in de tuinen van de hooglanden zijn van deze soort.

Ceylon crested drongo *Dicrurus lophorhinus*

Het voorkomen is beperkt tot natte bossen in de laaglanden tot op gemiddelde hoogtes. De diepgevorkte staart is normaal zonder 'rackets' (de aanhangsels aan de staart die bij veel Drongos voorkomen). Soms heeft een vogel ze wel en kan dan verwisseld worden met de Greater racket-tailed drongo, die in rivierbossen van de droge zone gevonden worden. Van dichtbij kan men de kuif, een pluimachtig uitsteeksel op het voorhoofd zien. Produceert prachtige klokkende geluiden en is tevens een goede imitator.

Ceylon blue magpie *Urocissa ornata*

Een onglooflijk mooi gekleurde vogel. Chocoladebruin op de kop en vleugels met een rode snavel, oogring en poten die scherp afsteken tegen het blauwe verenkleed met wit in de staart. Het is moeilijk te geloven dat deze vogel tot de kraaiachtigen behoort. Komt in kleine groepen voor die soms gezamenlijk een paartje helpen met nestbouw en het grootbrengen van de jongen. Komt voor in grote bossen van de natte gebieden.

White-faced starling *Sturnia albofrontata*

Beperkt voorkomen in een paar nette laaglandbossen, meestal hoog en vaak in gemengde 'feeding flocks'. Zijn scherpe roep is een goede aanwijzing van zijn aanwezigheid. Heeft grijsachtige bovendelen, bleke gestreepte onderdelen, een wit gezicht en een lichte snavel. Soms komen ze naar beneden om zich te voeden met vruchten van bowitiya (*Clidemia hirta*) en *Osbeckia* spp. struiken.

Ceylon hill-myna *Gracula ptilogenys*

Wordt aangetroffen hoog in de bomen van natte laaglandbossen. Uit een reeks van hoge, verdragende roepen en fluittonen. Is te onderscheiden van de Lesser hill-myna door één paar lellen, geen twee dus, en een zwarte snavelbasis. Beide soorten Hill-myna's vertonen veel wit in de vleugels.

TEST ROUTE VOOR EEN EEN WEEK DE ENDEMISCHE VOGEL REIS

Voorbeeld van een een-weekse endemische vogel reis

DAG 1

Aankomst in Sri Lanka en transfer naar Colombo voor een nacht. Avond in Talamanga welland voor Roerdampen en andere moerasvogels.

DAG 2

S'ochtends bezoek aan Bodhinagala Forest Reserve, een laagland regenwoud dicht bij Colombo. Zoek naar Ceylon grey hornbill, Yellow-fronted barbet, Ceylon hanging parrot en met een beetje geluk vindt u ook de schaarse Green-billed coucal. Daarna door naar Sinharaja voor twee nachten.

DAG 3

Een volle dag in Sinharaja rainforest (een UNESCO wereld erfgoed plaats) voor laagland endemen en gemengde feedingflocks. Volgens een studie zitten er gemiddeld 42 vogels in zo'n groep. Dit hoge gemiddelde maakt ze tot de grootste ter wereld. De studie in Sinharaja naar deze gemengde groepen vindt plaats sinds 1981 en wordt daarmee beschouwt als de langste van zijn soort. Vogel-hoogtepunten hier zijn oa: Red-faced malkoha, Ceylon blue magpie, White-faced starling en Scaly thrush.

DAG 4

Na het ontbijt vertrek naar Kithulgala voor twee nachten. s'Middags een kanotocht over de Kelani rivier naar het Kelani Valley Forest Reserve, een tropisch laagland regenwoud rijk aan endemische flora en fauna. Kans op laagland-endemen als: Ceylon myna, Green-billed coucal, Spot-winged thrush, Ceylon blue magpie, Ceylon spurfowl, Brown-capped babbler en Red-faced malkoha.

DAG 5

S'ochtends en s'middags zoeken naar endemen in Kelani Valley Forest Reserve.

DAG 6

Na het ontbijt vertrek naar Nuwara Eliya voor twee nachten. S'middags bezoek aan Victoria garden voor trekvogels uit de Himalaya als: Kashmir flycatcher, Pied thrush, Indian pitta en Indian blue robin. Andere bijzonderheden zijn Yellow-eared bulbul, Ceylon white-eye en Dull blue flycatcher.

DAG 7

Voor zonsopgang naar Horton Plains National Park voor de bedreigde Ceylon whistling-thrush. Andere bijzonderheden onder meer: Ceylon bush warbler en Ceylon wood pigeon.

DAG 8
Vertrek